

3. Інклюзивна освіта в контексті реалій сьогодення Алла Колупасва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovyanochka.at.ua>

4. Правительствоальный портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

Бешапошникова Т.В.

викладач кафедри фортепіано;

Школьник С.Я.

викладач кафедри фортепіано,

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

Харківської обласної ради

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Реформування сучасної вищої мистецької педагогіки орієнтується на гуманізацію та гуманітаризацію навчання, оптимізацію та професійну специфікацію, а також на реалізацію розвивально-продуктивного інтегрованого підходу до освітнього процесу. В національній освіті донедавна пріоритет віддавався лише диференційованому, предметно-ізолюваному викладу навчального матеріалу. На даному етапі проблема предметної інтеграції стає об'єктом дослідження та експериментального пошуку багатьох науковців.

Метою статті є узагальнення методичної сутності та наступності педагогічних ідей застосування інтегрованого підходу до професійної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Слово інтеграція в перекладі з латинської *integration* означає «відновлення», «поповнення», «цілий» тощо. Упорядкування неоднорідних складових у певну цілісність, систему, що має потенціал розвитку, є ядром поняття «інтеграція». Інтегрований підхід до освітнього процесу не є новим, експериментальним результатом наукових пошуків сучасності. Він являє собою прояв глибокої наступності педагогічних ідей. Ще у 20-ті роки минулого сторіччя у зв'язку з реформою музичної освіти, яка мала широкий культурно-виховний напрям, означилася якісно нова основа, яка ґрунтувалася на принципі цілісності, котрий отримав розвиток у концепціях музичної освіти Б. Яворського (цілісність музичного мислення) та Б. Асаф'єва (цілісне слухове сприймання). Деякі з питань, не втративши своєї актуальності, знайшли продовження в наукових дослідженнях 80-х років ХХ сторіччя.

В умовах сьогодення система освіти орієнтується на продуктивно-розвивальний інтегрований підхід, який передбачає таке поєднання навчальних предметів, при якому відбувається складна внутрішня взаємодія

та взаємопроникнення наукових знань. Однією з основних функцій інтегрованого підходу до освітнього процесу педагогів-музикантів є формування загальної системи знань про музичне мистецтво. В результаті традиційного розподілу предметів студенти отримують певну сукупність знань, але вона є відмінною від тієї системності знань, понять і навичок, що набувається при застосуванні інтегрованих форм навчання. Інтеграція є проявом наступності: міжпредметні зв'язки – комплексність – інтеграція. Донедавна цей рух мав назву «комплексний підхід». На даному етапі його називають інтегрованим підходом. Пошуки шляхів узагальнення знань студентів обумовили виникнення ідеї міжпредметних зв'язків, які визначають як дидактичну умову вдосконалення освітнього процесу, так і пізнавальної діяльності студентів. Міжпредметні зв'язки є важливим принципом навчання, якому властива узагальненість. Дуже важливо під час накопичення знань приводити їх у певну систему, бо систематична сукупність знань, а не відірвані, непов'язані свідчення допоможуть студентам піднятися до логічних умовиводів. Інтеграція, яка є процесом створення єдиного, нерозривного цілого, базується на основі злиття елементів різних навчальних предметів і вимагає координації, узгодження навчальних програм споріднених дисциплін, ретельної розробки предметного взаємозв'язку.

Інтегрований підхід реалізується в різних формах організації навчальної діяльності, а саме: 1) традиційних курсах навчальних дисциплін, що тяжіють до міжпредметних зв'язків; 2) комплексних курсах навчальних дисциплін; 3) інтегрованих, синтетичних курсах. При певній подібності вони мають свої відмінності та особливості. Тяжіння до міжпредметних зв'язків у традиційних курсах виявляється в тенденції взаємодії дисциплін, переробці їх змісту, мети, завдань. Комплексні курси навчання являють собою поєднання елементів різних дисциплін на основі певної цілісності при збереженні сутнісної своєрідності складових елементів. Результатом формування нового, синтетичного предмета є синтетичні, інтегровані курси навчання. Дані курси, як засіб організації навчально-виховного процесу, є складовою теорії та практики міжпредметних зв'язків. Вони виникли в умовах традиційної дисциплінарної структури та являють собою найрадикальнішу форму здійснення зв'язку дисциплін аж до їх інтеграції. Вони не відмінюють традиційно-предметних, а співіснують та взаємодіють із ними, відображаючи єдність процесів інтеграції та диференціації.

У наш час зростають вимоги до вищих навчальних закладів, професійних знань молодих фахівців та педагогічної майстерності викладачів. У зв'язку з цим і відбувається процес інтенсивного оновлення багатьох аспектів педагогіки, продовжуються пошуки оптимальних рішень, спрямованих на максимальну насиченість і високий ступінь засвоєння навчального матеріалу. А це, в свою чергу, вимагає подальшої розробки

теоретичних питань підвищення рівня викладання у ВНЗ, виходячи з комплексного принципу в постановці всього навчально-виховного процесу.

Значний інтерес до оптимізації методів навчання виявляє музична педагогіка: в жодній галузі науки і культури процес професійного навчання не триває так довго, починаючись, як правило, в дитячі роки та закінчуючись у ВНЗ. Особливо важливим у фаховій підготовці майбутніх вчителів музичного мистецтва є принцип взаємозв'язків: всі дисципліни програми мають бути органічно пов'язані між собою та доповнюватись у процесі навчання. У плані реалізації комплексного підходу до організації роботи однією з важливих умов є взаємодія дисциплін «Спеціальне фортепіано», «Обов'язкове фортепіано», «Акомпанемент», «Диригування», «Вокал» із дисциплінами музично-теоретичного циклу.

Не зменшуючи ролі аудіоносіїв для розвитку загальної культури студентів, слід визнати, що лише володіючи технікою гри, можна охопити достатню кількість музичних творів. Вчитель, який грає на музичному інструменті, співає під власний акомпанемент, є добрим прикладом для своїх вихованців.

Проблема взаємодії та взаємозв'язку дисциплін потребує вирішення важливих завдань. Взаємозв'язок музичних дисциплін повинен здійснюватись шляхом подальшого вдосконалення методів викладання і організації роботи на занятті. Бажано включення додаткових музично-пісенних творів до програм із дисциплін «Спеціальне фортепіано», «Обов'язкове фортепіано», «Додатковий музичний інструмент» без збільшення кількості навчальних годин, запланованих на кожне півріччя, що вимагатиме більш чіткого планування кожного заняття, а також певної зміни методів роботи зі студентами над усіма творами одночасно та над окремими п'єсами. В цьому напрямі однією з головних форм здійснення взаємозв'язку музичних дисциплін може стати, на нашу думку, метод «ескізного» вивчення фортепіанних творів. Не зменшуючи вимог до професіоналізму, він сприяє розширенню музичного кругозору студентів, і, таким чином, посиленню інтересу до музичних дисциплін. Внаслідок цього вивчається ще більша кількість музичних творів, збагачуються художні враження і, отже, стає активнішим засвоєння інших музичних дисциплін, що принесе безсумнівну користь у вдосконаленні майстерності студентів з фаху. Крім «ескізного» методу, на заняттях слід більше уваги приділяти ансамблевій грі, читанню нот з листа, самостійній роботі над тими творами, які розглядаються на заняттях суміжних дисциплін. Корисно було б не менше одного разу на півріччя обговорювати результати роботи у здійсненні взаємозв'язку курсу фортепіано на спільних засіданнях з кафедрами музично-теоретичного циклу. Включення списку фортепіанних творів програмного педагогічного репертуару до навчальних програм з дисциплін музичного циклу має бути співвіднесене з навчальним матеріалом дисциплін з методики музичного виховання у ДНЗ, ЗНЗ. Практичне здійснення

взаємозв'язку музичних дисциплін допомагає більш глибокому їх засвоєнню та сприяє формуванню та збагаченню в студентів певного музично-професійного фонду, поповнюючи його надбаннями світової культури.

Таким чином, інтегративні мистецькі знання повинні визначатися як цілісна сукупність відомостей з різних видів мистецтва, яка є результатом спеціально організованої художньо-пізнавальної діяльності з осягнення та узагальнення змісту та внутрішніх поліструктурних взаємозв'язків художніх явищ.

Список використаних джерел:

1. Арчажникова Л. Г. Подготовка будущего учителя музыки / Л. Г. Арчажникова. – Советская педагогика, 1980, № 7 – 128 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 286 с.
3. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. / – К.: Видавництво А.С.К., 2004 – 112 с.
4. Прокопенко І. Ф. Педагогічні технології / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Харків: Колегіум, 2005. – 223 с.
5. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. Хуторской. – Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 58-64.

Вернер О.Ю.

вчитель початкових класів,

Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 140

Харківської міської ради Харківської області

РЕАЛІЗАЦІЯ ТВОРЧОЇ ОСНОВИ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Теперішній стан соціально-економічного розвитку України характеризується значними змістовими та структурно-організаційними змінами, спрямованими на формування національної системи освіти та її інтеграцію в міжнародний освітній простір. Увага суспільства звернена на важливість і актуальність максимального розкриття потенціалу кожної людини, підготовки її до саморозвитку, самовизначення та самореалізації.

Стратегія розвитку сучасного українського суспільства, реформування початкової освіти, контингент учнів початкових класів та їх батьків зумовлюють необхідність підвищення вимог до професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. За останні роки перелік функцій вчителя початкової ланки освіти значно розширився, змінився світ дитинства, до школи приходять інші діти (більш інформовані, розкуті, але